

اول سبک

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

سال اول | ویژه نامه ۱۲۰ |

چند دقیقه زندگی اول سبک زندگی را درست کنیم

همین صفحه

ادب الرضا

همه شهر به امضای تو برمی خیزد

۲

از آبرسانی و اشتغال زایی تا حمایت‌های میثتی

**آستان قدس رضوی
کنار مردم خوزستان**

۴

**رونمایی از «صندوقچه روضه‌های
خانگی» ویژه ماه محرم**

۲

گزارشی از فعالیت خادمیار روستای گواتی اسفراین

هر جابرای خشنودی‌اش**قدمی برداشتی، خادم‌الرضایی**

۳

آن روزها

درباره زندگی و زمانه عبدالباقی منجم‌باشی

ستاره‌شناسی که متولی شد**محمد رضا انصافی** | در تاریخ آستان قدس رضوی، افراد

گوناگون یا سوابق متعدد عهده‌دار منصب تولیت شده و مدتی را به خدمت در حرم مطهر پرداخته‌اند. یکی از افرادی که بیش از دو سال در دوره ناصرالدین‌شاه قاجار این منصب را بر عهده داشت، عبدالباقی منجم‌باشی است که به دلیل تبحر او و خاندانش در ستاره‌شناسی، به این لقب معروف شد. عبدالباقی، فرزند میرزا محمدمهدی مشهور به حاج‌آقا بزرگ بود و از طرف مادری، نسبش به شاهرخ افشاری می‌رسید.

عبدالباقی در شهر لنگرود استان گیلان به دنیا آمد و در همان‌جا مقدمات علوم را فرا گرفت و سپس به مشهد مهاجرت کرد و در مدارس این شهر، علوم عقلی و نقلی و ریاضیات را آموخت و طبیق گزارش اعتمادالسلطنه در کتاب «الماتر و الآثار» در علم ستاره‌شناسی یگانه روزگار خود شد. عبدالباقی در سال ۱۲۶۶ قمری و پس از دفع فتنه سالار، به دستور ناصرالدین‌شاه راهی مشهد و احتمالاً از جمادی‌الاول سال ۱۲۶۷، متولی آستان قدس رضوی شد. دوره مسئولیت او حدود دو سال و چند ماه طول کشید و البته عبدالباقی منجم‌باشی در این مدت کار خاصی برای عمران و آبادی حرم رضوی نکرد، یعنی ساختمان یا طرح جدیدی برای تحول عمرانی حرم مطهر ایجاد نکرد؛ با این حال، گزارش‌ها نشان می‌دهد در دوره او، دخل و خرج آستان نظم و انضباطی مناسب یافت. در دوران تولیت وی، تکمیل بنای صحن نو که نیمه‌کاره مانده بود، ادامه پیدا کرد. تنها کار درخور که باید به عنوان ثمره دوران فعالیت عبدالباقی منجم‌باشی از آن یاد کنیم، تنظیم وقف‌نامه‌های آستان قدس رضوی در کتابچه‌های مدون با عنوان «کتابچه موقوفات آستان قدس» است. میرزا عبدالباقی پس از برکناری از مقام تولیت در سال ۱۲۷۰، راهی تهران و در همین شهر ساکن شد و در سال ۱۲۷۵ درگذشت.

چند دقیقه زندگی

گفتاری از استاد پناهیان

**اول سبک زندگی
را درست کنیم**

پدر و مادرهای محترم! این‌قدر که اصرار دارین بچه‌تونو بگذارین توی مدرسه علم یاد بگیرن، ۱۰ هزار برابر باید اصرار داشته باشین بچه‌ها سبک زندگی درست داشته باشن. اولین کار مدرسه باید این باشه که به خانواده کمک کنه رفتار بچه درست بشه، نه اینکه فقط دیتا توی مغزش بریزه.

دوران دبستان دورانیه که باید رفتار رو درست کنی. قلبشو سالم کن، خودش می‌ره دنبال فهمیدن. برای اینکه قلبشو سالم کنیم، چی‌کار کنیم؟ سبک زندگی درست رو به دانش‌آموز آموزش بده، دانشمند می‌شه. دبستان بشه ادبستان. دوران دبستان دوران دستور گوش کردنه... برای تنظیم رفتار.

سبک زندگی چیه؟ اصلاً ما بحث دین رو نمی‌کنیم... ما اگه جامعه‌ای سالم داشته باشیم و همه درست زندگی کنن مثلاً برای اینکه دانشمند بشن، اون جامعه خیلی سریع به امام حسین(ع) نزدیک میشه. دیگه این‌قدر منبر نمی‌خواد، این‌قدر داد و بیداد نمی‌خواد.

جامعه‌ای که بچه‌هاشو تربیت کنه تا دانشمند بشن، برای اینکه اعصابشان پس‌فردا توی زندگی خرد نشه... برای اینکه معتاد نشن... برای اینکه طلاق‌کشی برایشون باب نشه... برای اینکه آدم‌های قوی‌ای بشن، برای اینکه آدم‌های ورزشکاری بشن... آدم‌های خلاق بشن، باید رفتاروشون درست

کنی... رفتارشو که درست کردی، بالاخره یک روزی از کنار یک حسینیته رد می‌شه... همین بسه... ایمان، خیلی آگاهی نمی‌خواد؛ ایمان سلامت قلب می‌خواد که ناشی از سلامت رفتار... چرا شما توی دانشگاه درس‌های معارف می‌دین؟ لازمه واقعا؟ برای اینکه توی دبستان بلد نیستین درس رفتار بدین... تا شما رفتار نکنی نمی‌تونی بفهمی چرا خدا این دستور رو داده. آقا... یک کسی هست دین نداره، می‌خواد زندگی خوبی داشته باشه. نشاط که می‌خواد داشته باشه... شاد می‌خواد باشه... خلاق باشه... قوی باشه... فرض کنیم نمی‌خواد از آخوندا و خدا و پیغمبرا هم حرف بشنونه؛ خب

نشونه. اما دانش تجربی هم می‌گه باید اول سبک زندگی‌شو درست کنه... ساعت چند بخوابیم؟ ساعت چند بیدار بشیم؟ چی گوش بدیم؟ چی نگاه کنیم؟ هر چی خوشش اومد نباید بخوره، هر چی خوشش اومد نباید بیپوشه، رفتارهاش باید منظم کنه. دین هم همینو می‌گه... ما هم همین رو می‌گیم. سبک زندگی مهمه، ما هم چیزی بیشتر از این نمی‌گیم. اینکه چه‌جوری باید رفتار کنی مهمه. می‌خوای دانشمند تربیت کنی؟ توی دوران دبستان مبارزه با هوای نفس رو یاد بده که هر چی خوشش اومد رو نباید بخوره. هر چی خوشش اومد رو نباید بیپوشه.

پی‌نوشت ۱

از پشت سر ورناندازشان می‌کنم. تا نصفه گل و شلند و دست هم را گرفته‌اند. می‌بینم دور گردن دوتایشان حلقه بیدمجنون است عین ورزشکاران مدال آور توی فرودگاه! می‌بینم به‌راستی خاله‌ها می‌توانند ۶ ساله باشند!

پی‌نوشت ۲

ای کسانی‌که ایمان آورده‌اید از بسیاری گمان‌ها بپرھیزید چراکه بعضی از گمان‌ها گناه است. سوره حجرات، آیه ۱۲

گفت‌وگویی قدس باحجت‌الاسلام عباسی

سلسله‌الذهب

تفسیر امام رضایی از مباهله

«... حدیث سلسله‌الذهب یعنی اگر قرار است مردم از آفات دین و اعتقادات در امان بمانند، تنها راه، کلمه توحید است؛ همان‌طور که در ماجرای مباهله، امت از آسیب مخالفان و دشمنان به واسطه مباهله پیامبر(ص) و اهل بیت ایشان حفظ شد و در حصن حصین الهی مصون ماند...»؛ این جملات بخشی از سخنان حجت‌الاسلام والمسلمین حبیب عباسی، استاد حوزه و دانشگاه، مدیر مؤسسه پژوهشی رسانه‌ای ذوالفقار و مدیر گروه علمی نقد وهابیت، تخصصی کلام و ادیان حوزه علمیه قم است که به مناسبت فرا رسیدن روز مباهله با ما مطرح کرده که در ادامه مشروح آن تقدیم حضورتان می‌شود.

■ چرا از واقعه مباهله به عنوان سنتی بر حقانیت اهل بیت(ع) یاد می‌شود و آیا در قرآن تأییدی بر این واقعه وجود دارد؟

مباهله یکی از جریان‌های بسیار مهمی است که در سال آخر عمر رسول خدا(ص) اتفاق افتاد و دلیلی دیگر بر حقانیت دین مبین اسلام و کسانی بود که در این واقعه حضور داشتند. پیامبر(ص) ضمن دعوت نجرانیان، بهترین افراد یعنی اهل بیت(ع) خویش را با خود همراه کرد تا بار دیگر حقانیت آخرین دین الهی را به رخ جهانیان بکشد...
۲

مروری بر نام علمای پرشمار شیعه اهل جنوب لبنان که در جوار ثامن‌الحجج(ع) مدفون هستند

یادگاری‌هایی از جبل عامل در حرم مطهر رضوی

دیگری است که مدتی شیخ‌الاسلام مشهد بود و در سال ۱۰۶۹ درگذشت؛ خاندان وی که افتخار سیادت داشتند و نسیشان به امام موسی کاظم(ع) می‌رسید، به دلیل عالم‌پرور بودن، به «سلسله‌الذهب» شهرت داشت.

پیش از درگذشت وی، ابراهیم عاملی بازوری، از دیگر علمای جبل‌عامل بود که افتخار شاگردی شیخ بهایی را داشت و پس از درگذشت، کنار مضجع شریف رضوی آرام گرفت.

حسین عاملی جبعی که نباید وی را با سیدحسین عاملی اشتباه بگیریم، از نوادگان شهید ثانی بود که در جوانی و البته اوج شهرت در علوم اسلامی، در مشهد رضوی درگذشت و در حرم امام رضا(ع) به خاک سپرده شد.

■ یک عاملی دیگر

در این بین نباید حسن حر عاملی را از قلم بیندازیم؛ وی پدر شیخ حر عاملی نام‌شهر است که در راه سفر به مشهد مقدس، در سال ۱۰۶۳ درگذشت و در دارالسیاده به خاک سپرده شد. از دیگر درگذشتگان این دوره تاریخی،

گروهی نیز به دلیل قرار داشتن حرم مطهر امام رضا(ع) در مشهد، به این شهر آمدند و مجاور حریم رضوی شدند. به این ترتیب، حوزه علمیه مشهد رونقی دوچندان گرفت.

■ درگذشتگان قرن دهم و یازدهم

اما افزون بر این موارد، ده‌ها عالم جبل‌عاملی دیگر نیز در حرم مدفون هستند که شاید اسم و نشان بسیاری از آن‌ها را ندانید.

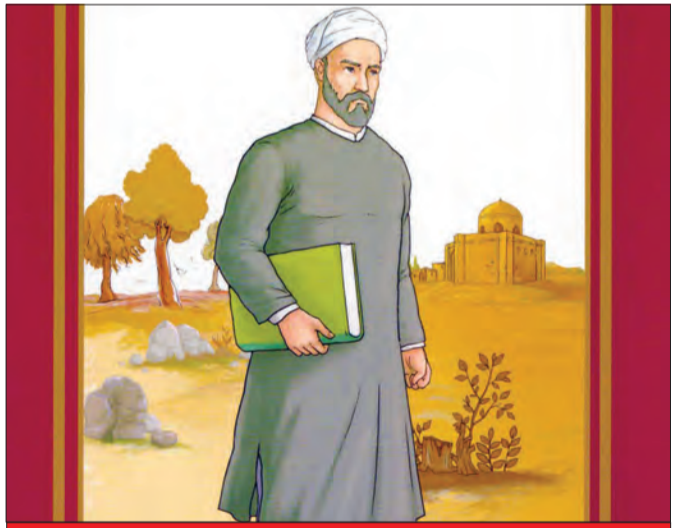
مثلاً عبدالعالی عاملی، فرزند محقق کرکی که در سال ۹۹۳ قمری بدرود حیات گفت و پیکر او را در رواق دارالسیاده به خاک سپردند. عبدالعالی، مؤلف کتاب ارزشمند «منظارات» است و بزرگانی مانند میرداماد در محضر او به علم‌آموزی پرداخته‌اند. نمونه دیگر که هم‌عصر عبدالعالی به حساب می‌آید، حسین عاملی مشغری که افتخار شاگردی شهید ثانی را داشت و در سال ۱۰۰۵ درگذشت و در حرم مطهر به خاک سپرده شد. سیدحسین عاملی جبعی، از شاگردان شیخ بهایی عالم

**محمدحسین
نیکیخت**

لبنان یکی از کانون‌های رشد و گسترش تشیع اثنی‌عشری بوده‌است. برخی گزارش‌ها نشان می‌دهد اسلام، با فعالیت‌های ابوذر غفاری، صحابی برجسته رسول‌خدا(ص) و امیرمؤمنان(ع) به این منطقه راه یافت و بعدها فرزندان اصحاب شاخص ائمه معصومین(ع) در روستاها و مناطق آن از جمله «جبل عامل» ساکن شدند. البته شاید ندانید تعداد قابل توجهی از علمای نامدار منطقه جبل‌عامل در سایه‌سار حرم جنت مکان رضوی به خواب ابدی فرو رفته‌اند و مزارشان طی قرن‌ها، در این قطعه زمین مقدس باقی است. آن‌ها یادگاران از جبل‌عامل در مشهد رضوی هستند.

■ چرایی ورود علمای جبل‌عامل به ایران

تا پیش از تأسیس حکومت صفویه و استقرار تشیع به عنوان مذهب رسمی در ایران، مراکز علمی تشیع اثنی‌عشری بیش از همه جا در دو نقطه جهان اسلام فعال بود؛ نجف اشرف در بین‌النهرین و جبل‌عامل در جنوب لبنان. با قدرت گرفتن صفویان و استقرار آن‌ها بر سراسر فلات ایران، نیاز روزافزون به صدور احکام شرعی سبب شد فرمانروایان صفوی دست نیاز به سوی علمای شیعه دراز کنند. در این بین، علمای جبل‌عامل و به‌ویژه محقق کرکی، به این نیاز صفویان پاسخ گفتند و سپس با دعوت این دودمان، راهی ایران شدند و روند گسترش تشیع فقه‌آهنگی و زدودن خرافاتی که پیش از آن در قالب رفتارهای صوفی‌گرایانه در ایران شیوع داشت، شتابی مضاعف گرفت و به تدریج، ایرانیانی تربیت شدند که در عرصه فقه‌آهنگی و علوم دینی، سرآمد روزگار خود و نمونه‌ای عالی در تاریخ به شمار می‌آمدند.

با قدرت گرفتن صفویان و استقرار آن‌ها بر سراسر فلات ایران، نیاز روزافزون به صدور احکام شرعی سبب شد فرمانروایان صفوی دست نیاز به سوی علمای شیعه دراز کنند. در این بین، علمای جبل‌عامل به این نیاز صفویان پاسخ گفتند و سپس با دعوت این دودمان، راهی ایران شدند.

گفت‌وگویی

